

DUU-M201412

Seat No. _____

**M. A. (Education) (External) (Sem. II) (CBCS)
Examination**

May / June - 2015

Paper-II : Education Psychology - 2

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

વિભાગ - 1

1 M.C.Q.ના જવાબ આપો. 20

(1) નીચેનામાંથી કયું પરિબળ સમસ્યા ઉકેલમાં અવરોધક છે ?

(A) વિચારમાં જડતા

(B) અજમાવેલ પ્રતિચારને વળગી ન રહેવું

(C) વિચારોમાં પરિવર્તન

(D) (A) અને (B) બંને

(2) અધ્યયન - અધ્યાપન પ્રક્રિયાના કેટલા ઘટકો છે ?

(A) 2

(B) 3

(C) 4

(D) 5

(3) વ્યક્તિત્વ વિકાસ પર અસર કરતાં પરિબલોમાંનું પાયાનું પરિબળ કયું છે ?

(A) શારીરિક પરિબળ

(B) સામાજિક પરિબળ

(C) જૈવિક વારસાનું પરિબળ

(D) સાંસ્કૃતિક પરિબળ

(4) નીચેનામાંથી કયા ઘટકનો સમાવેશ અધિબોધાત્મક ઘટકો માં થાય છે ?

(A) માહિતી સંસ્કરણ

(B) મોનિટરિંગ

(C) આયોજન

(D) જાગૃતતા

- (5) સર્જનાત્મક બાળકો કયા ઘટક પ્રત્યે જાગૃત હોય છે ?
- (A) સંવેદનશીલતા (B) કલ્પનાત્મકતા
(C) મૌલિકતા (D) નવીનતા
- (6) કઈ બચાવ પ્રયુક્તિ વૈકલ્પિક લક્ષ્યને પસંદ કરવાની પ્રયુક્તિ છે ?
- (A) પીછેહઠ (B) પ્રક્ષેપણ
(C) તાદાત્મ્ય (D) ક્ષતિપૂર્તિ
- (7) પર્સનાલીટી શબ્દ એ કઈ ભાષાના શબ્દ પરથી આવેલ છે ?
- (A) ફ્રેન્ચ (B) જર્મન
(C) લેટીન (D) ગ્રીક
- (8) ટોરેન્સના મત મુજબ સર્જનાત્મક વિચાર પ્રક્રિયામાં કયા ઘટકનો સમાવેશ થતો નથી ?
- (A) સ્પષ્ટ કરવું (B) મૌલિકતા
(C) વિસ્તૃતીકરણ (D) પ્રવાહિતા
- (9) અધિબોધનું સ્વરૂપ સમજવા કયા ઘટક વિશે સમજવું જરૂરી નથી ?
- (A) અધિબોધાત્મક જ્ઞાન (B) અધિબોધાત્મક કૌશલ્ય
(C) અધિબોધની સંકલ્પના (D) અધિબોધાત્મક પ્રવૃત્તિ
- (10) સ્લેવિનના અસરકારક અધ્યાપન મોડેલમાં Aનું પૂર્ણ નામ જણાવો.
- (A) Appropriate level of Instruction
(B) Appropriate level of Understanding
(C) Appropriate level of Intelligence
(D) None of these
- (11) નીચેનામાંથી કયા ઘટકનો સમાવેશ કેરોલના શાળા અધ્યયન મોડેલમાં થાય છે ?
- (A) પ્રેરણ (B) સમય
(C) અધ્યાપનની યોગ્ય કક્ષા (D) તક

- (12) જ્ઞાનાત્મક પ્રક્રિયાના મુખ્ય કેટલા પાસા છે ?
- (A) 3 (B) 5
(C) 4 (D) 2
- (13) ટોરેન્સના મત મુજબ સર્જનાત્મકતાની વ્યાખ્યામાં કઈ બાબતનો સમાવેશ થાય છે ?
- (A) વિસંગતતા (B) મૌલિકતા
(C) પૂર્વધારણાઓ (D) એક પણ નહિ
- (14) જે ઉદ્દીપક વ્યક્તિત્વ પર બહારથી અસર કરે છે તેને _____ ઉદ્દીપક કહેવાય.
- (A) ચલિત ઉદ્દીપક (B) આંતરિક ઉદ્દીપક
(C) બાહ્ય ઉદ્દીપક (D) સ્થિર ઉદ્દીપક
- (15) કોઈકે કઈ પ્રયુક્તિને પાયાની અને ખૂબ જ અગત્યની ગણાવી છે.
- (A) પીછેહઠ (B) ઉર્ધ્વાકરણ
(C) પ્રાચ્છાદન (D) ક્ષતિપૂર્તિ
- (16) વ્યક્તિની પોતાની પરિપૂર્ણતા શોધવી તેમજ પોતાની ક્ષમતાને ઓળખવી નો સમાવેશ કઈ જરૂરીયાતોમાં થાય છે ?
- (A) જ્ઞાનાત્મક જરૂરિયાત (B) સલામતીની જરૂરિયાત
(C) સ્વ-વાસ્તવીકરણની જરૂરિયાત (D) એક પણ નહિ
- (17) નીચેનામાંથી કયા ગુણનો સમાવેશ બહિર્મુખતામાં થાય છે ?
- (A) સ્વશિસ્ત (B) ભીરુ
(C) વિશ્વાસુ (D) સ્પષ્ટ વક્તાપણું
- (18) પાત્રની ઉદ્દીપક અંગે વધુ વિચાર આપવાની શક્તિને _____ કહેવાય છે.
- (A) લવચીકતા (B) વિસ્તૃતીકરણ
(C) મૌલિકતા (D) પ્રવાહિતા

- (19) નીચેનામાંથી કયું સોપાન સામાન્ય સમસ્યા ઉકેલ પ્રયુક્તિનું નથી ?
- (A) સમસ્યાની ઓળખ (B) શક્ય પ્રયુક્તિઓ શોધવી
(C) ધ્યેય નિર્ધારણ (D) સમીક્ષા કરવી

- (20) સ્લેવીનના અસરકારક અધ્યાપન મોડેલની વિસ્તૃત રજૂઆત કયારે થઈ ?
- (A) 1991 (B) 1994
(C) 1995 (D) 1980

વિભાગ-2

2 ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. 20

- (1) અધિબોધની માત્ર સંકલ્પના લખો.
- (2) વ્યક્તિત્વનો અર્થ જણાવો.
- (3) મોટા પાંચ અવયવોના સિદ્ધાંતના નામ લખો.
- (4) સમસ્યા ઉકેલ પ્રયુક્તિના પ્રકારો ટૂંકમાં સમજાવો.
- (5) પુનઃ પ્રાપ્તિનો અર્થ જણાવો.
- (6) સાંવેદનિક સ્મૃતિનો અર્થ જણાવો.
- (7) લઘુઅવધિ સ્મૃતિમાં માહિતીનું માત્ર સ્વરૂપ સમજાવો.
- (8) સમસ્યા ઉકેલનો અર્થ જણાવો.
- (9) જ્ઞાનાત્મક પ્રક્રિયાનું સ્વરૂપ સમજાવો.
- (10) વ્યક્તિત્વ વિકાસ પર અસર કરતું શારીરિક પરિબળ જણાવો.

3 ગમે તે છ ના સવિસ્તર ઉત્તર લખો. 30

- (1) સ્લેવિનનું અસરકારક અધ્યાપનનું મોડેલ સમજાવો.
- (2) ઉચ્ચ કક્ષાની વિચાર પ્રક્રિયાઓ સમજાવો.
- (3) વ્યક્તિત્વ વિકાસ પર અસર કરતા પરિબળો સમજાવો.
- (4) અધ્યાપન મોડેલ્સ અર્થ, લાક્ષણિકતા અને મહત્વ સમજાવો.
- (5) સર્જનાત્મકતાનો અર્થ આપી તેના વિકાસ માટેની પ્રયુક્તિઓ વર્ણવો.
- (6) દીર્ઘ અવધિ સ્મૃતિનો અર્થ અને પ્રકારો વર્ણવો.
- (7) માહિતી સંસ્કરણના સોપાનિક મોડેલની સમજૂતી વર્ણવો.
- (8) અધ્યયન-અધ્યાપનની સંકલ્પના અને તેમાં પરિવર્તન વર્ણવો.
- (9) માહિતી સંસ્કરણનું મૂલ્યાંકન વિશે સમજાવો.

ENGLISH VERSION

Section - 1

1 M.C.Q.

20

- (1) Which of the following factor interrupts in problem solving ?
  - (A) Functional fixedness
  - (B) Non stick towards response
  - (C) Flexibility in thoughts
  - (D) Both (A) and (B)

- (2) State the No. of components in Teaching and Learning process.
  - (A) 2
  - (B) 3
  - (C) 4
  - (D) 5

- (3) Which is the basic factor affecting personality development ?
  - (A) Physical factor
  - (B) Social factor
  - (C) Genetic factor
  - (D) Cultural factor

- (4) Which of the following component is a part of meta cognitive components ?
  - (A) Information processing
  - (B) Monitoring
  - (C) Planning
  - (D) Awareness

- (5) Creative children aware for which of the following ?
  - (A) Sensitivity
  - (B) Imagination
  - (C) Originality
  - (D) Newness

- (6) Which defense mechanism is used to select optional goal ?
  - (A) Regression
  - (B) Projection
  - (C) Identification
  - (D) Compensation

- (7) The word personality is derived from which language ?
- (A) French (B) German
(C) Latin (D) Greek
- (8) According to Torrence view which of the following components is not a part of creative process ?
- (A) Illumination (B) Originality
(C) Elaboration (D) Fluency
- (9) Which of the following is not necessary to understand metacognition ?
- (A) Metacognitive Knowledge
(B) Metacognitive Skill
(C) Concept of metacognition
(D) Metacognitive Activity
- (10) According to Slevin what is the full form of 'A' in instruction model ?
- (A) Appropriate Level of Instruction
(B) Appropriate Level of Understanding
(C) Appropriate Level of Intelligence
(D) None of these
- (11) Which factor is not included in Carroll's school learning model ?
- (A) Incentive
(B) Time
(C) Proper degree of Instruction
(D) Opportunity
- (12) State the factors of knowledgable process ?
- (A) 3 (B) 5
(C) 4 (D) 2

- (13) According to Torrence which is not a part of creativity definition ?
(A) Inconsistency (B) Originality
(C) Preassumptions (D) None of these
- (14) Which stimulus affects extrovert on personality ?
(A) Flexible stimulus (B) Internal stimulus
(C) External stimulus (D) Stable stimulus
- (15) According to Froyd, which strategy is the basic and most important ?
(A) Regression (B) Sublimation
(C) Repression (D) Compensation
- (16) Which of the following needs is necessary in identifying person needs and capacity ?
(A) Cognitive needs (B) Safety needs
(C) Self actualization needs (D) none of these
- (17) Which trait is a part of extroversion ?
(A) Self discipline (B) Timid
(C) Trust worthy (D) Clear orator
- (18) Which character is essential in more thinking capacity ?
(A) Flexibility (B) Elaboration
(C) Originality (D) Fluency
- (19) Which of the following stage is not a part of general Problem Solving strategy ?
(A) Identifying Problems
(B) Explore Possible Strategies
(C) Determination of Goal
(D) Look back and Learn
- (20) According to Slevin when was descriptive teaching model implemented ?
(A) 1991 (B) 1994
(C) 1995 (D) 1980

SECTION-II

- 2** Answer in short : **20**
- (1) Describe concept of Metacognition.
  - (2) Describe meaning of Personality.
  - (3) State big five factor's Principle.
  - (4) Explain types of problem solving strategy.
  - (5) Describe meaning of Retrieval.
  - (6) Describe meaning of Sensory memory.
  - (7) Explain nature of Short term memory information.
  - (8) Describe meaning of Problem solving.
  - (9) Explain nature of Knowledgable Process ?
  - (10) Describe cultural factor which affects Personality development.
- 3** Answer in detail : (any six) **30**
- (1) Explain Slevin's Instruction model.
  - (2) Describe top level thinking process.
  - (3) Explain factors affecting on personality development.
  - (4) Explain Instruction model, characteristics and importance.
  - (5) State meaning of creativity and describe its development strategy.
  - (6) Describe long term memory and its types.
  - (7) Describe stage model of Information Processing.
  - (8) Describe concept of Learning and Teaching and changes in it.
  - (9) Explain evaluation of Information Processing.